

Kwaliteitskader VVE 2019

DAL en BMWE

INHOUD

1. Inleiding.....	3
2. Bereik (doelgroep)peuters.....	7
3. Kwaliteit VVE.....	9
4. Evaluatie.....	16
5. Besluitvorming.....	16
Bijlage 1 Begripsbepalingen.....	17

1. Inleiding - Waarom een kwaliteitskader VVE?

Inleiding

Visie

De ontwikkeling van kinderen op jonge leeftijd is van grote invloed op hun verdere leven. Tussen hun nulde en zesde jaar verwerven kinderen taal- en communicatieve vaardigheden, leren ze zich aan te passen aan de verwachtingen van opvoeders, leren ze samen te spelen, zichzelf aan te kleden en zelf te eten, en verwerven ze de voorwaarden voor aanvankelijk lezen en rekenen. Kortom: de sociaalemotionele, motorische en cognitieve ontwikkeling neemt in deze periode een hoge vlucht. Om kinderen gelijke kansen op een goede start in het onderwijs—en daarmee in hun leven en in de maatschappij—te geven, is het nodig op deze jonge leeftijd in te zetten op de ontwikkeling. Achterstanden die dan ontstaan, kunnen tijdens de verdere schoolloopbaan niet goed meer worden ingelopen. De gemeenten in de regio Noordoost-Groningen hebben, samen met de schoolbesturen en besturen van voorschoolse instellingen, de visie dat investeren in voorzieningen voor jonge kinderen loont. Het levert een bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen en het vermindert en/of voorkomt achterstanden. Onderzoek bevestigt en ondersteunt deze visie¹.

Noord-Groningen, de regio waarin de gemeenten Delfzijl, Appingedam, Loppersum en Eemsum, De Marne, Winsum, Bedum de gemeente zich bevinden, kent een aantal problematieken, die deze opgave des te urgenter maken: een hoog percentage laaggeletterde volwassenen, een mismatch in de arbeidsmarkt door relatief veel laag opgeleide inwoners, die ook vaker een beroep doen op uitkeringen, WMO, zorg, ed. Het is duidelijk dat het van groot belang is voor deze regio om te investeren in jonge kinderen zodat zij later goede kansen hebben op school en op de arbeidsmarkt, en hen hopelijk ook te binden aan de regio. In de notitie 'Kindcentra in regionaal perspectief' onderschrijven deze gemeenten ook het belang van voor- en voorschoolse educatie (VVE) en het bieden van de mogelijkheid aan alle peuters een voorschoolse voorziening te bezoeken. Ook in het Woon- en Leefbaarheids Plan 2017-2021 'Noord-Groningen leeft!' wordt het belang onderstreept van een toekomstagenda voor kinderen in de regio waarbij alle kinderen gelijke en nieuwe kansen verdienen in onderwijs, ontwikkeling en opvang.

Omdat de gemeenten Delfzijl, Appingedam, Loppersum (DAL) en Bedum, Winsum, De Marne en Eemsum (BMWE, samen de gemeente Het Hogeland in wording) al samenwerken in het Kennisplatform Kindcentra Noord-Groningen en voor dezelfde uitdagingen staan en vaak met dezelfde schoolbesturen en kinderopvangorganisaties samenwerken, is ervoor gekozen om gezamenlijk een kwaliteitskader VVE op te stellen. Voor de ontwikkeling van dit kwaliteitskader zijn twee werksessies met professionals vanuit onderwijs, opvang en zorg gehouden.

Aanleiding kwaliteitskader

Vanwege wetswijzigingen is het tijd om een nieuw kwaliteitskader VVE te ontwikkelen. De eerste wetswijziging die een nieuw beleidskader nodig maakt, is de invoering van het wetsvoorstel Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang ingegaan 1 januari 2018. Omdat kinderen een zo goed mogelijke start van hun leven verdienen, heeft het Rijk aangekondigd om de kwaliteit van de kinderopvang de komende jaren verder te verhogen. In dit wetsvoorstel staan de maatregelen genoemd die de kwaliteit van de kinderopvang op een hoger niveau brengen. Het gaat daarbij om onder andere de inzet van een hbo-coach op de groepen, verbetering van het taalniveau van de pedagogisch medewerkers, het opbrengst gericht werken met een kindvolgsysteem en een goede samenwerking met een school. Naast de stapsgewijze invoering van het wetsvoorstel 'Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang', is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen per 1 januari 2018 ingevoerd. Met de harmonisatie is het onderscheid tussen peuterspeelzalen en kinderopvang verdwenen. Daarmee moeten alle voorschoolse voorzieningen voldoen aan dezelfde wettelijke kwaliteitseisen en hebben te

¹ Pre-COOL cohortonderzoek, Annemiek Veen en Paul Leseman, 2015, Kohnstamm Instituut

maken met dezelfde financieringsstructuur. Ten slotte heeft de VNG, namens de gemeenten, afspraken gemaakt met het Rijk over een voorschools aanbod voor de peuters van ouders die niet in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag.

De gemeenten ondersteunen de lobby van de brancheorganisaties en andere gemeenten, de kinderopvang en het primair onderwijs voor een ontwikkelrecht, waarbij ieder kind in de leeftijd van 2(½) tot 4 jaar een minimaal aantal uren gebruik kan maken van een voorschoolse voorziening. De Sociaal Economische Raad adviseert in het rapport 'Gelijk goed van start' 16 uur per week voor iedere peuter. Het Rijk volgt dit advies (nog) niet op. De huidige financiële middelen zijn onvoldoende om het ontwikkelrecht van 16 uur per week voor alle peuters (656 uur per jaar) te realiseren, maar wel als eerste stap 16 uur voor doelgroeppeuters VVE. Het kabinet hecht er veel waarde aan dat de uren ontwikkelingsgericht zijn en niet als opvang worden beschouwd. Daarom zal er een maximum van zes uur per dag worden gehanteerd. Aandachtspunt voor gemeenten is verder dat de verruiming van het aantal uren van 10 naar 16 uur gevolgen kan hebben voor de samenhang met het aanbod voor niet-doelgroeppeuters zonder recht op kinderopvangtoeslag. Net zoals de stad Groningen, kiezen deze gemeenten ervoor om het aantal uren voor beide groepen op elkaar af te stemmen.

Voor- en voegschoolse educatie (VVE)

Stimuleren van het jonge kind vormt de kern van het onderwijsachterstandenbeleid. Door gerichte en speelse stimulering van de ontwikkeling op jonge leeftijd in te zetten, kunnen we de kinderen een stevige basis meegeven voor hun verdere schoolloopbaan en het functioneren in onze maatschappij. We trekken daarbij samen op met ouders, want ook zij kunnen hun kind(eren) stimuleren in de ontwikkeling. Door in deze fase ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind(eren), kan een basis gelegd worden voor ouderbetrokkenheid in de rest van de schoolloopbaan van het kind/ de kinderen.

Bij de voorschoolse educatie maken peuters in de leeftijd van 2(½) tot 4 jaar een start om hun schoolloopbaan succesvol te doorlopen. De basisschool zet deze voort middels voegschoolse educatie in de groepen 1 en 2. Voor- en voegschoolse voorzieningen hebben een belangrijke preventieve rol. Deze voorzieningen stimuleren de ontwikkeling van peuters en kleuters. Zij signaleren mogelijke zorgproblematiek in een vroeg stadium. Indien nodig verwijzen zij ouder(s) of verzorger(s) en hun kind(eren) door naar professionele hulp, bijvoorbeeld naar logopedie of opvoedcursussen van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Medewerkers van de VVE werken als partners nauw met ouders samen. Ouders helpen mee aan de ontwikkeling van hun kinderen door bijvoorbeeld voor te lezen, met ze te spelen, hun kinderen buiten te laten spelen en ze uit te dagen. Voegschoolse educatie is bestemd voor doelgroepkinderen van 4 en 5 jaar oud en wordt verzorgd in groep 1 en 2 van de basisschool. Hiervoor zijn de scholen verantwoordelijk. Vanwege het belang van een goede aansluiting tussen de voorschoolse en de voegschoolse educatie, zijn gemeenten en schoolbesturen – op grond van de WPO – verplicht met elkaar afspraken te maken over (onder andere) de doorgaande leerlijn en de resultaten van voegschoolse educatie. Onder meer deze afspraken zijn vastgelegd in dit Kwaliteitskader VVE.

Missie

Jonge kinderen leren spelenderwijs. Zo ontdekken zij de wereld. Kinderen die spelen ontwikkelen zich voortdurend. Zij zijn nieuwsgierig, betrokken, geconcentreerd en inventief, ze voelen zich competent. Pedagogische medewerkers kunnen dit spel zodanig begeleiden dat kinderen steeds worden uitgedaagd op een manier die bij hen past.

De ambitie voor de komende jaren is het verbeteren van de kwaliteit van het aanbod voor jonge kinderen van 2(½) tot 6 jaar. Als stip op de horizon zien wij hoge kwaliteit in de hele regio, in het voorschoolse aanbod. Dat wil zeggen dat alle voorschoolse voorzieningen dit hoge kwaliteitsniveau versterken, behouden of daar naar toewerken. De basisscholen zetten deze ontwikkelingsstimulering voort, met voegschoolse educatie in de groepen 1 en 2, en verder via diverse methoden en middelen, aansluitend bij de behoeften van kinderen, zoals extra focus op taal, onderzoekend en ontwerpend leren en brede talentontwikkeling. Houders van voorschoolse voorzieningen, schoolbesturen en gemeentebesturen dragen hiervoor vanuit hun (wettelijke) rol en taken een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed aanbod vinden we voor alle kinderen belangrijk.

Daarbinnen richt de VVE zich op de peuters en kleuters van 2(½) tot 6 jaar.

Onze gemeenschappelijke ambities zijn om:

- iedere doelgroep peuter VVE een voorschools aanbod te bieden van goede kwaliteit van minimaal 12 uur vanaf 2 jaar of van 16 uur vanaf 2½ jaar.
- zoveel mogelijk kinderen met een taal- of ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen VVE) te bereiken. Het streven is meer dan 90%;
- het voorschoolse aanbod voor peuters toegankelijk te houden in kleinere dorpen;
- een aanbod VVE van hoge kwaliteit te realiseren.
- ouders hun rol als educatieve partners bij de ontwikkeling van hun kind(eren) te laten nemen door betrokkenheid bij de ontwikkeling van hun kind(eren) en door zelf die ontwikkeling te stimuleren door bijv. voorlezen, buiten spelen en vragen stellen;
- een intensieve samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en basisscholen tot stand te brengen en te behouden met als doel een doorgaande lijn en waar mogelijk vergaande integratie van voorzieningen in kindcentra;
- voor alle kinderen van 2(½) tot 4 jaar een passende plek op een voorschoolse voorziening te realiseren, ook voor kinderen met zorgvragen;
- een goede overdracht te realiseren van kinderen van 4 jaar vanuit iedere voorschoolse voorziening naar de basisschool, in het bijzonder voor kinderen met een zorgvraag;
- de resultaten van de VVE vanaf september 2019 te volgen en delen volgens resultaatafspraken VVE.

Om deze missie en visie te realiseren investeren de gemeenten in voorschoolse educatie. Dit Kwaliteitskader VVE beschrijft in de volgende hoofdstukken welke kwaliteitseisen aan de voorschoolse educatie worden gesteld en hoe de kwaliteit in de vroegschool gecontinueerd wordt.

Met dit kwaliteitskader willen we een impuls geven aan de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de regio en de afspraken hierover met elkaar vastleggen. Het is een document in ontwikkeling. Jaarlijks zal de voortgang gemonitord worden en zo nodig worden dan de afspraken herijkt. Doel is een bijdrage te leveren aan de verbetering van de onderwijskansen van de kinderen uit de doelgroep voor VVE. Dit kwaliteitskader kan worden gezien als een document waarin de afspraken over de voor- en vroegschoolse educatie zijn vastgelegd. De afspraken worden in de Lokale Educatieve Agenda of Regionale Educatieve Agenda van gemeenten vastgesteld. De implementatie van het Kwaliteitskader VVE vindt plaats in voortdurend overleg met de betrokkenen. Al doende wordt ervaring opgedaan met de praktische uitwerking van de afgesproken doelen.

Dwarsverbanden

Er zijn in onze gemeente(n) meer initiatieven gericht op het vergroten van kansen van kinderen. We willen dwarsverbanden leggen om ervoor te zorgen dat de diverse maatregelen op elkaar afgestemd worden en elkaar zo duurzaam kunnen versterken.

Talentontwikkeling

Naast de VVE, draagt ook de preventieve inzet van het CJG bij aan de talentontwikkeling van jonge kinderen. Door middel van het preventie aanbod willen we verwezenlijken dat kinderen in DAL en BMWGE gezond en veilig opgroeien in een stimulerende omgeving met volop kansen om hun talenten te ontplooiën. Het basisonderwijs geeft, waar mogelijk, een extra impuls aan het optimaliseren van de talenten door het werken aan 21^e eeuwse vaardigheden, het werken met onderwijsconcepten als het ontdekkend en ontwerpgericht leren/ ontwikkelingsgericht onderwijs/ ed. en het organiseren van buitenschoolse activiteiten. Initiatieven vanuit sport en cultuur (gebruik schoolbibliotheek en cultuurcoördinator) geven ook vorm aan dit streven. Alle basisscholen en voorschoolse instellingen werken samen met het CJG maar kunnen door een intensievere samenwerking nog meer kansen voor talentontwikkeling creëren.

Armoedebeleid

De toegankelijkheid van de voorschoolse voorzieningen wordt vergroot voor gezinnen met een beperkt besteedbaar inkomen door inzet van het armoedebeleid en de regelingen voor kinderen in arme gezinnen.

2. Bereik van (doelgroep) peuters

Wij streven ernaar meer dan 90% (zo mogelijk 100%) van de VVE doelgroepkinderen te bereiken met een aanbod op een voorschoolse voorziening.

De kinderopvang organisaties en de GGD zijn de verantwoordelijke uitvoerders. Zij zetten zich actief in voor het bereiken van de doelstelling.

Definitie doelgroepkind VVE

De gemeenten Delfzijl, Appingedam, Loppersum, Bedum, Winsum, De Marne en Eemsmond hanteren de volgende risico-indicatoren voor het bepalen van de indicatie doelgroepkind VVE:

- Het opleidingsniveau van één ouder of beide ouders is lager dan mbo-2 niveau²;
- de thuistaal is niet (alleen) Nederlands, uitgezonderd een kind dat geen Nederlandstalig basisonderwijs zal volgen (bijvoorbeeld een kind van expats);
- er is sprake van een taal- of ontwikkelingsachterstand, vastgesteld door de GGD en deze achterstand is niet te wijten aan in het kind gelegen factoren;
- de professionele inschatting op basis van de opgroei- en opvoed-omgeving.

Een kind wordt geïndiceerd als doelgroepkind VVE als één of meer van bovenstaande criteria van toepassing zijn.

Toeleiding

De GGD is verantwoordelijk voor het indiceren en verwijzen van doelgroepkinderen. De toeleiding van doelgroep peuters gebeurt via de GGD. Bij elk contact met het kind wordt nagegaan of er sprake is van risico-indicatoren (op basis van de doelgroep definitie). Ook signalen van ketenpartners met betrekking tot risico-indicatoren worden hierin meegenomen. Wanneer sprake is van één van de risico-indicatoren wordt een extra toeleidings-huisbezoek door de jeugdverpleegkundige aan de ouders/verzorgers van het kind gebracht met als doel:

- de ouder/verzorger te motiveren om de peuter deel te laten nemen aan VVE;
- de ouder/verzorger te motiveren deel te nemen aan een themabijeenkomst;
- toeleiding naar een andere voorziening zoals MKD, wanneer er sprake is van een lichamelijke of verstandelijke beperking.

Als pedagogisch medewerkers in de groepen een mogelijk doelgroepkind signaleren, worden door de IB-er extra observaties uitgevoerd. Doelgroepkinderen die als zodanig worden gesignaleerd, worden altijd doorgegeven aan GGD.

De plaatsing van een doelgroepkind wordt door de aanbieder teruggekoppeld aan de GGD. Ook wanneer een doelgroep kind stopt met het volgen van VVE wordt dit door de aanbieder teruggekoppeld aan de GGD.

Registratie, monitoring en rapportage

De jeugdverpleegkundige registreert de VVE-indicatie in het kindstelsel. Hierin wordt bijgehouden hoeveel kinderen in aanmerking komen, zijn verwezen en hoeveel kinderen deelnemen aan VVE. De GGD registreert ook in het stelsel wanneer een kind geen voorschoolse voorziening bezoekt. Op deze manier is er inzicht in het non-bereik van doelgroepkinderen. Monitoring van doelgroepkinderen wordt door de GGD verzorgd. Via een module in het stelsel, hebben de gemeenten inzicht in het aantal kinderen dat een VVE indicatie heeft gekregen, bereik en non-bereik van doelgroepkinderen doorverwijzing van kinderen naar andere voorzieningen (bijv. MKD).

Locaties in kleine dorpen

Doelgroep peuters wonen verspreid door de gehele gemeente, ook in de kleine dorpen. Hoe gaan we om met locaties in kleine dorpen, waar weinig doelgroepkinderen zijn? Er zijn redenen om een kleine peuterlocatie in een dorp te behouden. Zo blijft het aantrekkelijk om kinderen in het eigen dorp naar school te laten gaan. Dit verhoogt de leefbaarheid in het dorp en vergroot

² Deze indicatie is onderdeel van de indicatoren die het CBS hanteert om het leerlinggewicht te bepalen

de saamhorigheid. Ouders hebben soms graag een kleinschalige locatie dicht bij huis.

De knelpunten in kleine dorpen zijn: Een kleine locatie is soms maar 2 dagdelen open omdat er te weinig vraag is naar peuter-/kinderopvang in kleine kernen en er weinig doelgroepkinderen VVE zijn. De gemeente financiert per kind, per uur, dus er is geen geld voor extra openingsuren. Als er geen VVE geboden wordt op een kleine locatie, kiezen ouders veelal om hun peuter 4 dagdelen op een grotere locatie in een ander dorp te laten volgen. Bij de keuze van ouders om VVE op een andere locatie te volgen kan de afstand, eigen vervoer en reiskosten een bijkomend probleem worden.

Maatwerkoplossingen

Oplossingen zullen vooral maatwerk moeten zijn, waarbij goed gekeken wordt naar de behoeften in de omgeving van de kinderopvang locatie en de mogelijkheden ter plaatse. De voorkeur gaat uit naar kinderopvang die samenwerkt met een school, al dan niet in een kindcentrum. School en kinderopvang kunnen samen ook kijken naar mogelijkheden voor het combineren van peuter- en kleutergroepen. Daarbij kan ook gekeken worden naar het inzetten van 4 dagdelen VVE vanaf bijv. 3 jaar als dat een oplossing biedt. Hieronder worden een aantal voorbeelden van oplossingen benoemd.

Als er in een dorp een school is die boven de gemeentelijke sluitingsnorm zit (en een positieve prognose voor het leerlingaantal heeft), kan in overleg met de gemeente gekeken worden welke opties er zijn om de peuteropvang/kinderopvang in stand te houden.

Als er in een dorp geen school is, maar wel meer dan één kinderopvang locatie, kunnen deze locaties samenwerken om de 4 dagdelen VVE te kunnen bieden voor doelgroepkinderen.

Als er maar één of geen kinderopvanglocatie is in het dorp, en de dichtstbijzijnde VVE locatie is ver weg en er zijn wel doelgroepkinderen VVE, kan gekeken worden naar (samenwerking met) een gastouder als die aanwezig is. Hiervoor moet wel overlegd worden met de gemeente. Een gastouder die VVE kwaliteit wil bieden moet aan hogere kwaliteitseisen voldoen dan reguliere gastouders en aan de VVE eisen. De gemeente zet alleen in op VVE bij gastouders als er geen andere mogelijkheden in het dorp of de omgeving zijn, alleen bij uitzondering dus. Met de betreffende gastouder zullen afspraken gemaakt worden over de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

3. Kwaliteit VVE

Uit onderzoek³ blijkt dat VVE effect heeft als de uitvoering kwalitatief goed is. Het is daarom van belang om te investeren in hoge kwaliteit van voorschoolse voorzieningen. Vandaar ook dat de gemeenten eisen stellen aan de uitvoering van voorschoolse en vroegschoolse educatie. Locaties in de gemeente(n) die VVE aanbieden dienen aan de onderstaande eisen te voldoen.

Aantal uren VVE

Huidige situatie: alle peuters van 2(½) tot 4 jaar hebben recht op 6 uur ontwikkelingsstimulering op een voorschoolse voorziening (240 uur per jaar), tegen een inkomensafhankelijke bijdrage. Doelgroep peuters VVE mogen daarnaast nog eens 6 uur per week gratis deelnemen aan VVE (240 uur, in totaal 480 uur per jaar). Sommige gemeenten bieden dit aanbod aan vanaf 2 jaar.

Vanaf 1 januari 2020: Alle peuters van 2(½) tot 4 jaar hebben recht op 6 of 8 uur ontwikkelingsstimulering op een voorschoolse voorziening (240 of 328 uur per jaar), tegen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Doelgroepkinderen VVE mogen daarnaast nog eens 6 of 8 uur per week gratis deelnemen aan VVE (240 of 328 uur gratis, 480 of 656 uur per jaar totaal). In totaal moeten VVE doelgroepkinderen minimaal 960 uur VVE volgen. Dit kan als:

- 16 uur per week vanaf 2½ jaar
- 12 uur per week vanaf 2 jaar.

Dit staat in de subsidievoorwaarden van de gemeente. Deze uren worden zodanig verspreid over de week dat er per dag maximaal 6 uren VVE geboden wordt.

De financiering van de uren peuteropvang en VVE en van VVE kwaliteit staat in subsidieregelingen van de betreffende gemeente.

Groepssamenstelling

Op voorschoolse locaties met VVE kwaliteit wordt bij voorkeur gewerkt met peuters in horizontale groepen van 2(½) tot 4 jaar. Op peutergroepen kan gemakkelijker gewerkt worden aan de ontwikkeling die past bij de leeftijd van de peuters. Bijvoorbeeld de inrichting van het lokaal kan hierop beter worden afgestemd.

In het kader van de krimp en de bereikbaarheid van voorzieningen voor jonge kinderen, kan ook gewerkt worden in gemengde peuter-kleuter groepen, voor zover de landelijke regelgeving dit toelaat, of in een 0-4 groep.

Voorrang

De gemeente heeft een wettelijke taak om kinderen die dit nodig hebben een aanbod voorschoolse educatie te doen. Kinderen met een (risico op) een achterstand hebben baat bij de ontwikkelingsstimulering in de voorschoolse leeftijd. Daarom gelden, indien er op een voorschoolse locatie met VVE-kwaliteit sprake is van een wachtlijst, de volgende voorrangregels, in volgorde:

1. Doelgroepeuters VVE, met een broertje of zusje op de voorschoolse voorziening of op de school waarmee de voorschoolse voorziening intensief samenwerkt binnen een Kindcentrum.
2. Doelgroepeuters VVE.
3. Peuters zonder doelgroep indicatie voor VVE met een broertje of zusje op de voorschoolse voorziening of op de school die verbonden is aan de voorschoolse voorziening.
4. Peuters zonder doelgroep indicatie voor VVE uit de DAL/BMWE gemeenten (vanaf 2019/2021 de heringedeelde gemeenten).

In principe gaan peuters in de eigen gemeente naar een peutergroep.

Wanneer, om welke reden dan ook, een peuter uit een andere gemeente komt, worden hierover

³ Pre-COOL cohortonderzoek, Annemiek Veen en Paul Leseman, 2015, Kohnstamm Instituut

afspraken tussen de desbetreffende gemeenten gemaakt.

Aanbieders

De gemeente subsidieert peuteropvang en voorschoolse educatie op kinderopvang locaties in de gemeente. In principe komt opvang bij gastouders hiervoor niet in aanmerking. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt, als daar aanleiding toe is, zie onder 'Locaties in kleine dorpen.'

Omdat er publieke middelen geïnvesteerd worden in de kwaliteit van VVE en de peuteropvang, zal van aanbieders gevraagd worden dat zij winst terug investeren in de kwaliteit van het aanbod. Dit wordt gewaarborgd door een lidmaatschap van de Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang.

Werken met een (VVE-)methode

De voorschoolse educatie kent minimaal vijf ontwikkelingsgebieden: taal, ontluikend rekenen, sociaal-emotionele vaardigheden, motoriek en creatieve vaardigheden. Voorschoolse voorzieningen met VVE-kwaliteit werken gericht aan de brede vorming van kinderen en specifiek aan de leerdoelen Jonge Kind voor deze ontwikkelingsgebieden, te vinden op de website van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO). Hierbij wordt gebruik gemaakt van een methodische aanpak, die past bij de kinderen. Op voorschoolse voorzieningen met veel doelgroepkinderen VVE wordt gewerkt met een door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) erkende (VVE-) methode. Deze zijn te vinden op de website van het NJI.

- Indien de voorschoolse voorziening met VVE-kwaliteit intensief samenwerkt met een vroegschool, stemmen zij samen af welke methode(s) wordt(/en) ingezet;
- Voor basisscholen en voorschoolse locaties met een eigen onderwijsconcept of methodiek, kan hierop door het college van B&W een uitzondering worden gemaakt. Dit wordt voorgelegd aan de gemeente, die dit voorafgaand aan een besluit laat toetsen door een expertise centrum.

Scholing en professionalisering

De vaardigheden van pedagogisch medewerkers op de voorschoolse groepen en van leerkrachten zijn van groot belang voor de kwaliteit van de uitvoering van VVE. Medewerkers bij voorschoolse voorzieningen met VVE-kwaliteit en leerkrachten van vroegscholen werken continu aan verdere verbetering van hun kwaliteiten en vaardigheden, bijvoorbeeld door intervisie, leergemeenschappen, coaching, video interactie begeleiding (VIB) en training. Alle organisaties met een aanbod op het VVE-kwaliteitsniveau hebben een (gezamenlijk) jaarlijks scholingsplan voor hun medewerkers op de VVE groepen. Medewerkers van voorschoolse voorzieningen en basisscholen doen aan kennisuitwisseling via bij elkaar in de groep kijken, leergemeenschappen, ed., zowel binnen een kindcentrum als daarbuiten.

Inzet hbo-er

Voor een hoge kwaliteit op voorschoolse voorzieningen, zijn bepaalde vaardigheden van de pedagogisch medewerkers nodig. Om de pedagogisch medewerkers hierbij te ondersteunen is de inzet van een hbo-er van grote toegevoegde waarde. Op iedere voorschoolse voorziening van VVE-kwaliteit, wordt minimaal één hbo-er met kennis van het jonge kind ingezet als:

- a. hbo-coach (kwaliteitsmedewerker). Deze medewerker coacht de pedagogisch medewerkers en helpt hen de kwaliteit van de uitvoering van VVE te verbeteren. Deze rol kan mogelijk belegd worden bij de Intern Begeleider (IB-er) van de school. of
- b. pedagogisch medewerker/ leerkracht op de groep, die ook coacht.

Het volgen van de ontwikkeling van het kind en een beredeneerd aanbod bieden

De doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse instellingen is heel belangrijk om een goede kwaliteit van VVE te realiseren. Een goede overdracht van kindgegevens is een vanzelfsprekend onderdeel om de effectiviteit van VVE te vergroten. Een goed observatie- en registratiesysteem is een noodzakelijk hulpmiddel voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten om de kwaliteit van hun handelen te verbeteren.

Het opbrengstgericht en gedifferentieerd werken is een kernelement van ontwikkelingsstimulering. Door kinderen individueel te volgen en op hun eigen niveau uit te dagen, kunnen kinderen optimaal in hun ontwikkeling gestimuleerd worden. Op voorschoolse en vroegschoolse locaties wordt de ontwikkeling van alle kinderen gevolgd door middel van een genormeerd kindvolgsysteem.

- Elke voorschoolse voorziening en elke vroegschool heeft duidelijk beschreven op welke wijze en met welke middelen de ontwikkeling van kinderen wordt geobserveerd en geregistreerd. In een kindcentrum wordt met hetzelfde kindvolgsysteem gewerkt zodat de ontwikkeling van een kind in een doorgaande lijn gevolgd kan worden.
- De ontwikkeling van de kinderen wordt vanaf de start in de kinderopvang of in de peuteropvang systematisch gevolgd.

Op basis van de observaties worden plannen opgesteld, die een uitwerking krijgen in de plannen. Zo wordt een beredeneerd aanbod gedaan aan de kinderen.

Huisvesting in/bij school

De voorschoolse voorzieningen die samen met een basisschool een Kindcentrum vormen, zijn zoveel mogelijk gehuisvest in de basisschool/ het kindcentrum. Waar dit niet of niet voor alle groepen mogelijk is, zijn de voorschoolse groepen vlakbij de school gesitueerd.

Doorgaande ontwikkellijn en samenwerking tussen voorschoolse voorziening en basisschool
Voorschoolse voorzieningen met VVE-kwaliteit en basisscholen die samenwerken in een kindcentrum, zorgen minimaal voor:

- a. een gezamenlijke pedagogisch en educatief beleid;
- b. een doorgaande ontwikkellijn voor VVE;
- c. afstemming op de methode of methodiek die gebruikt wordt voor VVE;
- d. afstemming over het genormeerd kindvolgsysteem dat gebruikt wordt;
- e. afspraken wat hoe gevolgd wordt m.b.t. de ontwikkeling van kinderen;
- f. regelmatig contact tussen de pedagogisch medewerkers op de voorschoolse voorziening en de leerkrachten van de groep 1 en 2;
- g. een gezamenlijke zorgstructuur en warme overdracht voor kinderen met zorgvragen;
- h. een gezamenlijk ouderbeleidsplan met de school (en de bso en/of andere partijen).
- i. het vastleggen van afspraken in een samenwerkingsovereenkomst.

Overdracht naar de basisschool

Om de ontwikkeling van kinderen in een doorgaande ontwikkellijn te kunnen laten verlopen en de overgang van de voorschoolse voorziening naar de basisschool zo soepel mogelijk te laten verlopen, is een goede overdracht van belang. Dan kan de school het kind een aanbod en de begeleiding geven die het nodig heeft. Locaties met VVE-kwaliteit dragen zorg voor een goede overdracht van kinderen naar de basisschool waar zij naar toe gaan. Voor kinderen met zorgvragen wordt een warme overdracht gedaan (gesprek) met de leerkracht of de IB-er van de school. De scholen dragen mede zorg voor de warme overdracht en koppelen na 2 of 3 maanden terug naar de voorschoolse voorziening over de voortgang van het kind. Bij een goede overdracht worden, met toestemming van de ouder(s), minimaal met de school gedeeld:

- de deelname van het kind aan de voorschoolse voorziening: welke voorschoolse voorziening, hoeveel maanden, welk voorschools programma;
- (bijzonderheden in) de ontwikkeling van het kind, bijv. een uitdraai uit het kindvolgsysteem. Bij een warme overdracht voor zorgkinderen wordt dit, met toestemming van de ouder(s) of in bijzijn van de ouder(s), in een gesprek met de IB-er of leerkracht van de school besproken;
- begeleiding en interventies die zijn ingezet (intern en extern) en welk effect deze hebben gehad.

Wanneer een voorschoolse voorziening ernstige twijfels heeft of een kind op 4-jarige leeftijd de overstap naar het basisonderwijs kan maken, wordt in een vroegtijdig stadium met toestemming van ouders contact gelegd met het CJG en het basisonderwijs. Samen wordt gekeken welke vorm van begeleiding en/of onderwijs het meest geschikt is. In overleg kan ook worden besloten tot een verlenging van de opvangperiode bij de voorschoolse voorziening. Ook wanneer een

kind op jonge leeftijd een dermate grote ontwikkelingsvoorsprong heeft en meer uitdaging nodig heeft, die binnen de voorschoolse voorziening niet kan worden geboden, dan wordt in overleg met ouders en het basisonderwijs gekeken of een kind mogelijk eerder kan doorstromen.

Ook de overdracht naar het voortgezet onderwijs is belangrijk. Het is aan het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs om dit goed te regelen. Uitgangspunt is dat kinderen bij de overgang van het ene schoolsysteem naar het andere zo min mogelijk hinder ondervinden en zich daardoor optimaal verder kunnen ontwikkelen. Ook vanuit het kansenbeleid kan hierbij worden aangesloten.

Een beredeneerd en passend aanbod voor elk kind

Elk kind doet mee. Bij elk kind wordt gekeken naar de talenten waarover het beschikt en welke ondersteuningsbehoeften het eventueel heeft. De begeleiding wordt hierop afgestemd.

Het doel is om ieder kind de best mogelijke begeleiding te bieden, afgestemd op zijn/haar ontwikkelings- en onderwijsbehoeften. Goede observaties en registraties van gedrag en ontwikkeling van een kind vormen de basis om de talenten en behoeften van kinderen vast te stellen.

De pedagogisch medewerkers en leerkrachten, met ondersteuning van intern begeleiders, zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het invullen en uitvoeren van een begeleidings-programma op maat. Elke voorziening heeft hierover intern en extern goede afspraken gemaakt en vastgelegd. De intern begeleiders ondersteunen de pedagogisch medewerkers en leerkrachten bij de aanpak van kinderen, die extra aandacht, begeleiding of uitdaging nodig hebben.

Samenwerking met het CJG en jeugdhulp

Wanneer er sprake is van problemen in de ontwikkeling van een kind, bijv. problemen in de thuis- of opvoedsituatie, wordt het CJG erbij betrokken. Aan het CJG zijn naast de GGD ook andere hulpverleningsorganisaties verbonden, die in overleg met de voorschoolse voorziening of school en ouders kunnen bepalen welke vorm van begeleiding het kind en/of de ouders nodig heeft/hebben. Afhankelijk van het aantal kinderen en de aard en omvang van hun problematiek, dat binnen een voorschoolse voorziening wordt opgevangen, vindt structureel of incidenteel overleg plaats tussen de voorzieningen en het CJG.

Binnen de gemeenten zijn afspraken gemaakt met het CJG over de externe zorgroutes van voorschoolse voorzieningen en basisscholen.

Per locatie is geregeld:

- wie aanspreekpersoon is voor zorgtaken / specifieke zorgsituaties;
- de wijze waarop systematisch wordt geobserveerd en de begeleiding daarop wordt afgestemd;
- werkinstructies en stappenplan hoe te handelen bij opvallend gedrag;
- welke specifieke scholing medewerkers volgen m.b.t. zorg signalering en ondersteuning;
- voor zorgvragen wordt aangehaakt bij de zorgstructuur van de basisschool via de Intern Begeleider (IB-er);
- voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, vindt op basisscholen een multidisciplinair overleg (MDO) plaats. De jeugdverpleegkundige neemt altijd deel aan het overleg, en is verantwoordelijk voor de verbinding met het CJG (CJG, gezinscoaches). Doordat de IB-er, en jeugdverpleegkundige zowel op de voorschoolse voorziening als op de basisschool werkzaam zijn, borgen ze de doorgaande lijnen.

Resultaatafspraken VVE

De vooruitgang die kinderen boeken wordt vanaf de start gevolgd met een genormeerd kindvolgsysteem. De resultaten van VVE kunnen pas gemeten worden eind groep 2 en gevolgd worden in bijv. groep 3, groep 5 en groep 8. Hierover maken gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties afspraken. Vanaf september 2019 wordt de voortgang van kinderen volgens deze afspraken gevolgd en worden de resultaten gedeeld.

De resultaten VVE worden minimaal jaarlijks besproken op kind- en groepsniveau in het

kindcentrum door voorschoolse voorziening en basisschool samen. Voor 'losse locaties' worden de resultaten besproken in het team.

De resultaten worden jaarlijks gedeeld met de gemeente op het niveau van de locatie/ de school/ het kindcentrum (niet van individuele kinderen), volgens de afspraken.

Monitoring

We gaan jaarlijks monitoren in hoeverre alle maatregelen leiden tot de gewenste kwaliteit. Dit doen we via de resultaten volgens de resultaatafspraken VVE en de inhoudelijke verantwoording. Op deze wijze wordt het gemeentelijk beleid geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten bepalen de gemeente en de partijen of ze op de goede weg zijn of dat ze de afspraken dienen aan te passen.

Kwaliteitszorg VVE-kwaliteit

Om de kwaliteit van de uitvoering van VVE te borgen en continu te verbeteren, is het noodzakelijk om met een kwaliteitszorgsysteem te werken. Op basis van de PDCA cyclus, wordt jaarlijks een gezamenlijk kwaliteitszorgplan opgesteld, besproken met alle betrokken medewerkers van zowel de voorschoolse voorziening als de basisschool en aangepast. 'Losse' voorschoolse voorzieningen bespreken het kwaliteitszorgplan in het team. Deze locaties zoeken actief de samenwerking op met andere locaties om van elkaar te leren, bijv. in Professionele Leer Gemeenschappen (PLG's). De gemeenten kunnen de GGD vragen de kwaliteitszorg mee te nemen bij de jaarlijkse inspectie in het toezicht op de VVE. Het is ook mogelijk om gezamenlijk een audit in te zetten.

Ouderbetrokkenheid

Het werken met ouders is een integraal onderdeel van het VVE-beleid. Ouders kunnen het schoolsucces van hun kind versterken. Een intensieve samenwerking tussen ouders en VVE-professionals is daarbij een voorwaarde. Het gaat hier om de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind(eren). Hoe ouders zelf hun kind(eren) stimuleren thuis, door bijvoorbeeld voorlezen, samen een digitaal prentenboek bekijken of Sesamstraat, (buiten) spelen, aanwezigheid bij ouderavonden, ed. Het meehelpen op school of kinderopvang is niet wat we hier bedoelen met ouderbetrokkenheid. Het is essentieel op welke manier ouders hun kinderen stimuleren en ondersteunen: de kwaliteit van de ouder-kind interactie. Het is bijvoorbeeld van belang dat er gesprekjes zijn op een hoger ontwikkelingsniveau dan het kind op dat moment heeft. Dit wordt ook wel 'academische taal' of 'schooltaal' genoemd (Henrichs, 2010). Bij 'schooltaal' gaat het vaak niet over het hier-en-nu. Er wordt een complexere woordenschat gehanteerd. Ook moeten kinderen de kans krijgen om dingen zelf te ontdekken en uit te proberen. Daarbij hebben ze op de juiste momenten positieve ondersteuning nodig om verder te kunnen. Het is belangrijk dat ouders complimentjes geven.

Om een stimulerend gezinsklimaat te optimaliseren, is veel meer nodig dan losse themabijeenkomsten en 'lesjes' meegeven om thuis te doen. Veel laagopgeleide ouders zijn onvoldoende in staat dergelijke lesjes duidelijk en sensitief uit te voeren. Het is dan ook nodig om vaardigheden van ouders in het ondersteunen en stimuleren van hun kind te bevorderen. Daarbij moet worden uitgegaan van wat ouders kunnen en worden aangesloten bij de taal van ouders.

Verschillende interventies zijn gericht op het bevorderen van een ondersteunend en stimulerend gezinsklimaat. In de databank Effectieve Jeugdinterventies zijn de gezinsgerichte programma's

Instapje, Opstapje, Opstap en VVE Thuis opgenomen, Het VVE-programma Uk en Puk biedt werkbladen voor ouders aan. Piramide, Kaleidoscoop, Startblokken van Basisontwikkelingen en Doe meer met Bas hebben producten voor thuis of themabijeenkomsten voor ouders. Voor het bevorderen van voorlezen zijn in de databank de VoorLeesExpress en Boekenpret opgenomen.

Ouderbeleidsplan

Elke VVE-locatie voert gericht ouderbeleid dat tot uitdrukking komt in een beleidsplan voor ouders dat gericht is op:

- ouders informeren over de instelling/beleid en de werkwijze
- ouders informeren over de ontwikkeling van hun kind
- ouders betrekken bij activiteiten en beleid
- ouders stimuleren/ondersteunen in thuisactiviteiten ten behoeve van ontwikkeling en resultaten van hun kind.

Een dergelijk plan wordt per locatie opgesteld, op basis van de kenmerken van de ouderpopulatie op die locatie. Waar een voorschoolse voorziening en school samenwerken (in een kindcentrum), wordt een gezamenlijk ouderbeleid gevoerd van voorschool t/m groep 8. Hiervoor wordt een gezamenlijk ouderbeleidsplan opgesteld. Hierbij wordt de input van de ouders opgehaald en meegenomen en wordt rekening gehouden met de diversiteit aan ouders en hun verschillende behoeften.

Ouderprogramma

Een ouderprogramma is een voorwaarde voor een effectief VVE-beleid. Het VVE-ouderprogramma voldoet aan de volgende criteria:

- gericht op taalstimulering
- rekening houden met de thuistaal van het kind en de ouders
- zo uniform mogelijk, maar niet statisch
- inhoudelijk aansluitend bij de gebruikte methoden
- accenten naar keuze
- laagdrempelig en toegankelijk voor laag opgeleide ouders
- groot bereik
- effect op ouders en kinderen
- doorgaand ouderbeleid van voorschoolse voorziening naar basisschool t/m groep 8
- inspirerend voor ouders, kinderen, pedagogisch medewerkers en leerkrachten.

Sommige ouders kunnen moeite hebben met de Nederlandse taal en/of met lezen. Het is goed hier aandacht voor te hebben, dit te herkennen en het gesprek met ouders aan te gaan hierover. Via het Taalhuis en/of het aanbod Nederlandse les van het ROC kunnen ouders aan hun eigen taalvaardigheid werken. Als ouders meer zelfvertrouwen hebben in het Nederlands, kan het ook de betrokkenheid bij de schoolloopbaan van hun kind(eren) vergroten, het wordt gemakkelijker een gesprek met de leerkracht te voeren, bijvoorbeeld.

Toezicht

Het toezicht op de kinderopvang is belegd bij de GGD van de gemeente. De GGD inspecteert jaarlijks de kinderopvang locaties op basis van de wet- en regelgeving met betrekking tot kinderopvang en voorschoolse educatie en steekproefsgewijs de gastouders. Op basis van deze inspectie wordt een inspectierapport opgesteld. Gemeenten bepalen op basis van het toezichts- en handhavingsbeleid of er wordt gehandhaafd.

Daarnaast houdt de Onderwijsinspectie signaalgestuurd toezicht op de voorschoolse locaties en scholen met VVE. Zie hiervoor de website van de Inspectie van het onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl. Op deze website staat ook het Onderzoekskader voor het toezicht op voorschoolse educatie en Primair Onderwijs, dat de richtlijn vormt voor de kwaliteit van uitvoering.

Vroegschoolse educatie

Goede resultaten voor VVE zijn alleen te behalen als de VVE doorloopt in de groepen 1 en 2 van de basisschool en vervolgens wordt doorgezet tot en met groep 8. In het basisonderwijs

continueren we deze planmatige, opbrengstgerichte aanpak in de ononderbroken lijn in groep 1 t/m 8. Hierbij is het kader van de Onderwijsinspectie leidend.

De besturen en scholen benutten de OAB middelen die zij in de lumpsum ontvangen om, onder andere, in te zetten op ondersteuning in de vroegschoolse groepen (bijv. onderwijs assistenten of Remedial Teachers), zodat meer tijd beschikbaar is voor begeleiding van individuele kinderen en/of kleine groepjes.

Daarnaast wordt via diverse manieren ingezet op extra ondersteuning en op de brede ontwikkeling van kinderen van groep 1 t/m 8, onder andere via:

- de tussenklas, waarin kleuters die extra aandacht, uitleg of oefening nodig hebben, op de combinatiegroep met de peuters een aantal uren in de week in een klein groepje begeleid worden;
- het werken in 2-6 units, waarin de overgang van peuteropvang naar basisschool en van de ene groep naar de andere individueler kan plaatsvinden;
- het bieden van extra uitdaging aan kinderen die voorop lopen in hun ontwikkeling;
- afstemming met de bso/nso: taal gebruiken bij het aanbod in spel;
- naschoolse activiteiten: ateliers of workshops in diverse activiteiten (sport, muziek, toneel, techniek, ed.);
- groen, gezond en duurzaam: bijv. groene schoolpleinen, voedingsbeleid (kinderopvang en school), natuur- en milieu educatie, zoveel mogelijk ingeweven in het reguliere lesprogramma.

De basisscholen kunnen de middelen tot en met groep 8 inzetten op voorwaarde dat ze de afgesproken leerwinst (zie Resultaatafspraken) behalen in de vroegschoolse periode. Inzet in vroegschoolse educatie in de doorgaande lijn met de voorschoolse educatie blijft de hoogste prioriteit houden.

4. Evaluatie

Monitoring, evaluatie en verantwoording wordt per gemeente gedaan.

Inhoudelijke verantwoording

Ieder jaar bij de financiële verantwoording, wordt een korte inhoudelijke verantwoording ingediend, waarin per locatie/kindcentrum staat aangegeven welke voortgang op de doelen en plannen er is, wat goed gaat en welke knelpunten er zijn. De gemeenten stellen hiervoor een format op.

Rapporteren aan de Onderwijsinspectie

Gemeenten moeten jaarlijks aan de Onderwijsinspectie rapporteren over de VVE. Op basis van de diverse monitoring en evaluatie rapporten van de uitvoerende organisaties, kunnen conclusies voor verbeteringen of aanpassingen van het beleid geformuleerd worden.

Overleg: bestuurlijk REA en beleidswerkgroep

- Het kwaliteitskader wordt besproken in de stuurgroep Kennisplatform Kindcentra Noord-Groningen.
- Besluitvorming vindt plaats in de colleges. Het kwaliteitskader gaat in per 1 januari 2019.
- Gemeenten, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties overleggen op twee niveaus met elkaar: bestuurlijk en met de beleidsmedewerkers. Er is twee maal per jaar per regio een bestuurlijk REA overleg, waar evaluatie en besluitvorming plaatsvindt, voor DAL en BMW apart.
- De beleidsmedewerkers van gemeenten, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties overleggen drie keer per jaar met elkaar over diverse onderwerpen, die vanuit alle partijen aangedragen kunnen worden. De gemeenten organiseren het overleg.

Kennisdeling en scholing doen de gemeenten gezamenlijk in het Kennisplatform Kindcentra Noord-Groningen.

5. Besluitvorming

Dit Kwaliteitskader VVE wordt in 2018 vastgesteld door de colleges van de betreffende gemeenten en gaat in op 1 januari 2019.

Bijlage 1 Begripsbepalingen

In dit kwaliteitskader wordt verstaan onder:

- **voorschoolse voorziening:** een voorziening in een kindcentrum waar kinderen tussen de 0 en 4 of 2(½) en 4 jaar deelnemen aan een ontwikkelingsstimulerend aanbod aan activiteiten. Opvang bij een gastouder valt hier dus niet onder.
- **voorschools aanbod:** een aanbod van ontwikkelingsstimulering voor kinderen 0-4 of 2(½)-4 jaar dat wordt geboden op een voorschoolse voorziening.
- **VVE:** voorschoolse en vroegschoolse educatie: een ontwikkelingsstimulerend aanbod voor jonge kinderen (2(½) -6 jaar), waarbij een methodische aanpak wordt gevolgd en dat voldoet aan de wettelijke eisen voor VVE.
- **Doelgroepkind VVE:** een kind dat op basis van de doelgroepdefinitie een indicatie VVE heeft gekregen van het consultatiebureau.
- **voorschoolse educatie:** een aanbod van ontwikkelingsstimulering dat wordt geboden op een voorschoolse voorziening, waarbij een methodische aanpak wordt gevolgd.
- **vroegschoolse educatie:** een aanbod van ontwikkelingsstimulering voor kinderen in de groepen 1 en 2 van de basisschool, waarbij een methodische aanpak wordt gevolgd.
- **vroegschool:** een basisschool die vroegschoolse educatie biedt in de groepen 1 en 2, in een doorgaande ontwikkellijn met een voorschoolse voorziening in een kindcentrum .
- **Kindcentrum:** een Kindcentrum kenmerkt zich op hoofdlijnen door:
 - De ontwikkeling van het kind van 0-12 jaar staat centraal en niet de werksoorten of organisaties.
 - Elk kindcentrum werkt vanuit een gezamenlijke pedagogische en educatieve visie op kindontwikkeling en aan de hand van een gezamenlijk plan.
 - De visie van en het aanbod in het kindcentrum is gebaseerd op een (continue) analyse van wijk en schoolpopulatie (kinderen / ouders) – behoefte-gedreven.
 - Daarmee is er diversiteit mogelijk: een kindcentrum is geen blauwdruk.
 - Er is aandacht voor de brede ontwikkeling van kinderen, inclusief de 21^e -eeuwse vaardigheden.
 - De professionals in het kindcentrum vinden een goed contact met ouders belangrijk: educatief en pedagogisch partnerschap is het uitgangspunt.
 - Een professioneel team met leerkrachten en pm'ers/ pedagogen geeft gezamenlijk uitvoering aan de visie en maakt gebruik van elkaars expertise.
 - Een kindcentrum werkt zo inclusief mogelijk: zo nodig wordt extra steun, begeleiding of zorg geboden.
 - De functionele aansturing / functionele leiding wordt geregeld binnen het kindcentrum.
 - Aanbod wordt dichtbij elkaar georganiseerd, bij voorkeur onder één dak.
 - Er is één uitstraling naar buiten (gezamenlijke frontoffice)
 - De kindcentra onderhouden samenwerkingsrelaties in de wijk.
- **hbo-coach:** een hbo-gediplomeerde medewerker met kennis van en ervaring met de ontwikkeling van het jonge kind, die op een voorschoolse voorziening de pedagogisch medewerkers begeleidt bij en coacht op het realiseren van voorschoolse educatie van een hoge kwaliteit;

- **hbo-er op de groep:** een hbo-gediplomeerde medewerker of een leerkracht van de basisschool met kennis en ervaring op het gebied van het jonge kind, die samen met één pedagogisch medewerker van de voorschool de voorschoolse educatie uitvoert;

- Kinderopvang organisatie: een organisatie die kinderopvang biedt op voorschoolse voorzieningen.

- **Ouders:** ouder(s) of verzorger(s) van een kind of kinderen.

- CJG: Centrum voor Jeugd en Gezin. De CJG omvatten onder meer het consultatiebureau, dat onderzoekt of kinderen behoren tot de doelgroep VVE.
- Horizontale groepen: groepen op een voorschoolse voorziening, die naar leeftijd zijn georganiseerd. Vaak wordt hierbij een indeling in 0-2 en 2-4 jarigen gemaakt of 2½ tot 4 jarigen.
- Verticale groepen: groepen op een voorschoolse voorziening, waarop kinderen van 0-4 jaar in één groep/lokaal bij elkaar zitten.
- NJI: Nederlands Jeugd Instituut. Dit instituut beoordeelt de effectiviteit van programma's.
- Passende plek: een plek op een voorschoolse voorziening, waar de peuter een aanbod en begeleiding aangeboden kan krijgen, die past bij de behoeften van het individuele kind.
- SLO: Stichting Leerplan Ontwikkeling. Het SLO houdt zich bezig met de ontwikkeling en uitwerking van leerdoelen. Het SLO heeft de referentiekaders groep 8 vertaald naar leerdoelen voor de VVE-leeftijd (4 en 6 jaar).
- WPO: Wet op het Primair Onderwijs
- Zorgvraag: welke extra aandacht of extra begeleiding het kind nodig heeft om de voor hem of haar gestelde onderwijs- en ontwikkelingsdoelen te bereiken.

